

๓

อรหัง

อรหัง เป็นคำที่พวกเรานักปฏิบัติธรรมเชิดชูกันนักหนา ถึงแก่ได้นำมาใช้เป็นบทปริกรรมภาวนาในเมื่อนั่งสมาธิ

ฉะนั้น จึงขอนำมาแปลไว้ในที่นี้ เพื่อได้ซาบซึ้งถึง พระคุณนามข้อนี้ไว้บ้าง แต่การจะพรรณนาให้สิ้นสุดได้ เมื่อ คิดเทียบแล้วก็เท่ากับอากาศในปีกนก กล่าวคือ บรรดาอากาศ ทั้งหลายในสากลโลกมีมากที่สุดที่จะคณนา แต่คิดเฉพาะอากาศ เท่าที่ปีกนกกระพือขณะที่บินหนหนึ่ง จะมีอากาศอยู่ใน ระหว่างปีกนกชนิดเดียว ในจำนวนอากาศทั้งหลาย นี่ฉันใดก็ ฉะนั้น

อรหัง แปลสั้นๆ ว่าไกล ว่าควร เป็นสองนัยอยู่

“ไกล” หมายความว่าไกลจากกิเลส หรือว่าพ้นจากกิเลส เสียแล้ว “ไกล” ตรงกันข้ามกับปุถุชนคนเรา ซึ่งยังอยู่ใกล้ชิด กิเลส

พระองค์บริสุทธิผุดผ่องดั่งแท่งทองชมพูนุท หรืออีก
อย่างหนึ่งว่าใสเหมือนดวงแก้วอันหาค่ามิได้ สมคำที่ว่า พุทธ
รัตนะ ประกอบด้วยตาทีโนเป็นผู้คงที่ไม่หวั่นไหว หากจะมีของ
หอมมาชะโลมไล่พระวรกายซีกหนึ่ง และเอาของเหม็นมาชะ
โลมซีกหนึ่ง พระหฤทัยของพระองค์ก็ไม่แปรผันยินดียินร้าย
ประการใด

เปรียบได้อีกสถานหนึ่งว่า อินทขิลูปโม พระทัยมั่นคง
ดั่งเสาเขื่อน ถึงจะมีพายุมาแต่จตุรทิศก็ไม่โคลอน

เมื่อเช่นนี้จึงมีนัยที่แปลได้อีกอย่างหนึ่งว่า เป็นผู้ควร
คือเป็นผู้ที่เราสมควรจะเทอดจะบูชาไว้เหนือสิ่งทั้งหมด

อรหังเป็นนามเหตุ พระคุณนามนอกนั้นเป็นนามผล

พระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ